

Policie ČR Letecká služba

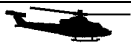
Letový dokument 3

Směrnice pro pořádání leteckých akcí

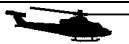
(leteckých dnů, propagačních leteckých akcí, leteckých ukázek a předvedení)

s vrtulníky Ministerstva vnitra provozovanými

Policií České republiky leteckou službou

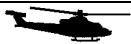
Změny a opravy

Změny			Opravy		
Číslo změny	Datum platnosti	Datum záznamu a podpis	Číslo Opravy	Datum platnosti	Datum záznamu a podpis

Obsah

	Strana
Změny a opravy	i
Obsah	ii
Používané zkratky	iii
Hlava 1 Úvodní ustanovení	1.1
Hlava 2 Definice	2.1
Hlava 3 Působnost	3.1
Hlava 4 Pořádání leteckých akcí	4.1
4.1 Podmínky pro pořádání leteckých akcí	4.1
4.2 Místo konání letecké akce	4.1
4.3 Mez vystoupení	4.2
4.4 Organizace letecké akce	4.2
4.5 Minimální výška vystoupení	4.3
4.6 Meteorologická minima	4.3
4.7 Práva a povinnosti účastníků	4.3
Hlava 5 Postupy a omezení	5.1
5.1 Postup pro provádění leteckých akcí	5.1
5.2 Omezení	5.1
5.3 Metodické pokyny	5.2
Hlava 6 Doporučení a informace	6.1
6.1 Pojištění	6.1
6.2 Generální zkouška	6.1
Dodatek 1 Formuláře	D 1

Používané zkratky

AFIS	- letištní letová informační služba
ATC	- řízení letového provozu
COP	- druhý pilot
JAR-OPS	- společné letecké předpisy – část provoz
MV	- Ministerstvo vnitra
NOTAM	- oznámení důležitých leteckých informací (viz L 8400)
PČR LS	- Policie České republiky letecká služba
PP	- Policejní prezidium České republiky
SPO	- palubní inženýr ve funkci druhého pilota
ÚCL	- Úřad pro civilní letectví
VLI	- vedoucí letové inspekce
VLO	- vedoucí letového oddělení

Hlava 1

1. Úvodní ustanovení

- 1.1 Směrnice vychází ze směrnice ÚCL D-108 „Směrnice pro pořádání leteckých akcí“, která je závazná pro všechny pořadatele a účastníky civilních leteckých akcí, a zajišťuje v podmínkách provozu letadel MV dosažení rovnocenné úrovně bezpečnosti.
- 1.2 Tuto směrnici vydává PČR LS jako postup, podle kterého musí být organizovány a prováděny všechny letecké akce, kterých se účastní vrtulníky MV provozované PČR LS, vyjma leteckých akcí pořádaných v souladu se směrnicí ÚCL D-108.
- 1.3 Směrnici pro pořádání leteckých akcí s vrtulníky MV provozovanými PČR LS musí znát garanti a letoví koordinátoři v plném rozsahu, velitelé zúčastněných letadel (vrtulníků) MV v plném rozsahu a osoby podílející se na provádění letové činnosti v rámci leteckých akcí v rozsahu potřebném pro jejich činnost.
- 1.4 Veškeré letecké akce musí být dopředu posouzeny a odsouhlaseny PČR LS, včetně podrobného programu letové činnosti.
- 1.5 Směrnice je vydávána v souladu s požadavky leteckých předpisů, kde jako součást opakovacího výcviku je nutno vydat a každoročně školit postupy a omezení pro provádění předváděcích letů (viz JAR-OPS 3.965).

Hlava 2

2. Definice

Garant – osoba (příslušník nebo zaměstnanec PČR LS), která rozhoduje o tom, zda a za jakých podmínek může být vystoupení předváděno na leteckých akcích.

Letecká akce – pro účely této směrnice se leteckou akcí rozumí jakékoli veřejné letové vystoupení, provedení letové ukázky či předvedení jakékoliv letové činnosti (včetně seskoku parašutistů) vrtulníky MV provozovanými PČR LS na veřejnosti včetně akcí pořádaných či vyžádaných složkami či útvary MV nebo Policie České republiky.

Letový koordinátor – pro účely této směrnice se letovým koordinátorem rozumí osoba pověřená PČR LS (standardně příslušník či zaměstnanec PČR LS), která nese odpovědnost za organizaci letové činnosti v rámci letecké akce a za splnění požadavků stanovených touto směrnicí.

Mez vystoupení – linie vymezující nejmenší přípustnou vzdálenost vystupujících letadel od diváků či budov.

Minimální výška vystoupení – nejmenší povolená výška letu letadla nad zemí při vystoupení s výjimkou vzletu a přistání.

Popis vystoupení – popis činnosti při vystoupení, včetně minimálních výšek vystoupení a omezení stanovených garantem. Popis vystoupení obsahuje také jméno velitele letadla při vystoupení, jména dalších osob, která mohou být na palubě při vystoupení a jejich činnost a typ letadla. Popis vystoupení musí být potvrzen garantem.

Vystoupení – let nebo jakákoliv letová činnost prováděná v rámci letecké akce nebo při jejím nácviku sestávající z letových činností standardně prováděných a nacvičovaných.

Hlava 3

3. Působnost

- 3.1 Tato směrnice je závazná pro všechny pořadatele leteckých akcí (vyjma akcí pořádaných dle směrnice ÚCL D-108, garanty a letové koordinátory těchto leteckých akcí, posádky PČR LS vystupující na těchto leteckých akcích a pro osoby zúčastněné na přípravě a provádění těchto leteckých akcí, v rámci kterých se provádí letová vystoupení s letadly MV provozovanými PČR LS.
- 3.2 Při účasti posádek PČR LS na leteckých akcích pořádaných v souladu se směrnicí ÚCL D-108 jsou posádky povinny plnit příslušné požadavky této směrnice.

Hlava 4

4. Pořádání leteckých akcí

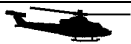
4.1 Podmínky pro pořádání letecké akce

Leteckou akci lze ve smyslu této směrnice pořádat, jsou-li splněny následující podmínky:

- a) PČR LS je doručena žádost, v souladu s nařízením Ministerstva vnitra č. 107/1999, kterým se upravuje vyžadování a schvalování letů u PČR LS a závazným pokynem policejního prezidenta č. 155/2001, kterým se stanoví zásady při uplatňování požadavků na leteckou činnost pro potřeby Policie České republiky,
- b) žádost o provedení letecké akce musí být zaslána PČR LS nejméně 30 dní před jejím konáním,
- c) v žádosti je nutno kromě termínu letecké akce uvést i termín případné generální zkoušky,
- d) letecká akce je organizována v souladu s touto směrnicí,
- e) je jmenován letový koordinátor a garant letecké akce z pověřených pracovníků PČR LS,
- f) pořadatel, resp. organizátor letecké akce zajistí dodržení podmínek konání letecké akce dle pokynů letového koordinátora,
- g) letový koordinátor zajistí dodržení dalších podmínek stanovených PČR LS,
- h) pokud jsou součástí letecké akce seskoky parašutistů, musí být postupováno v souladu s rozkazem policejního prezidenta č. 66 ze dne 10. května 2000, kterým se vydávají pravidla pro provádění výsadkové činnosti.

4.2 Místo konání letecké akce

- 4.7.1 Ke vzletům a přistáním letadel (vrtulníků) MV lze použít pouze letiště nebo ploch schválených PČR LS a se souhlasem majitele či provozovatele letiště či plochy za podmínky dodržení civilních leteckých předpisů.
- 4.7.2 Při stanovení místa konání musí organizátor či pořadatel brát ohled zejména na:
 - a) překážky v nejbližším okolí,
 - b) blízkost obydlených míst, ekologicky a jinak citlivých území,
 - c) přítomnost živých tvorů v okolí,
 - d) blízkost jiných letišť, heliportů, záložních ploch, svahů pro závěsné létání, paragliding apod.,
 - e) možnost volného vjezdu a výjezdu pro vozidla zdravotní a hasičské záchranné služby.
- 4.7.3 Předváděcí prostor je třeba uspořádat tak, aby se letadla při vystoupení nepohybovala nad místem pro diváky a parkovištěm aut. Ve výjimečném případě lze připustit provedení výsadku parašutistů nad místem pro diváky nebo parkovištěm aut, nelze-li vzhledem ke směru a síle větru provést jinak.

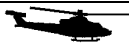
- 4.7.4 Je-li součástí programu vystoupení parašutistů, musí být plánované místo doskoku zvoleno s ohledem na vzdálenost od překážek podle platných směrnic. Minimální vzdálenost plánovaného místa doskoku od diváků a parkoviště aut je 10 m.
- 4.7.5 Asistence zdravotnické záchranné služby a hasičského záchranného sboru na letecké akci musí být organizátorem či pořadatelem vyžádána v takovém předstihu, aby mohla být řádně připravena a zajištěna.
- 4.7.6 Místní úřady, policie a zdravotnická zařízení musí být o konání letecké akce informovány organizátorem či pořadatelem v dostatečném časovém předstihu.
- 4.7.7 Je-li předpokládán počet diváků větší než 500, musí být na místě konání letecké akce zřízena a náležitě vybavena místnost pro první zdravotnickou pomoc. Tato místnost musí být vhodně označena a musí k ní být umožněn příjezd zdravotnických vozidel.
- 4.7.8 Je-li předpokládán počet diváků větší než 500, musí být při letecké akci použit veřejný rozhlas.

4.3 Mez vystoupení

- 4.7.1 Mez vystoupení je linie na zemském povrchu, která je pro pilota jasně viditelná, a která ohraničuje předváděcí prostor tak, aby byla zajištěna předepsaná vzdálenost vystupujícího letadla od prostoru pro diváky a parkoviště vozidel.
- 4.7.2 Mez vystoupení nesmí být porušena žádným z vystupujících letadel ani při letu ve skupině.
- 4.7.3 Minimální vzdálenost meze vystoupení od prostoru pro diváky a parkoviště vozidel je 30 metrů pro průlet a 50 metrů pro činnost.

4.4 Organizace letecké akce

- 4.7.1 Všichni pořadatelé letecké akce musí být seznámeni se svými povinnostmi.
- 4.7.2 Pořadatelé musí mít vhodné spojení s letovým koordinátorem.
- 4.7.3 Prostor nepřístupný divákům musí být vhodným způsobem uzavřen po celou dobu letového vystoupení.
- 4.7.4 Všem zainteresovaným osobám musí pořadatelé vydat instrukce o postupu v případě letecké nehody nebo jiného nebezpečí, včetně čísel telefonického spojení na zdravotní záchrannou službu, hasičský záchranný sbor a zdravotnická zařízení.
- 4.7.5 V místě konání letecké akce a jeho blízkosti je zakázán vstup osob s balónky naplněnými hořlavým plynem nebo plynem lehčím vzduchu. Rovněž je zakázán prodej takto naplněných balónků.

4.5 Minimální výška vystoupení

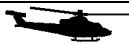
- 4.7.1 Pro vystoupení v přesně vymezeném prostoru nad volnými plochami nesmí být minimální výška vystoupení nižší než 5 m.
- 4.7.2 V případě, že lze v průběhu průletu přistát – vzlétnout, pak není minimální výška omezena.
- 4.7.3 V ostatních případech platí ustanovení o minimálních výškách předpisu L-2.

4.6 Meteorologická minima

- 4.7.1 Pro každé vystoupení platí meteorologická minima uvedená v předpisu L-2.

4.7 Práva a povinnosti účastníků

- 4.7.1 Letový koordinátor je oprávněn:
 - a) vydávat pořadatelům letecké akce takové pokyny, aby byl zajištěn bezpečný a plynulý průběh programu,
 - b) zrušit kterékoli vystoupení nebo jeho část,
 - c) rozhodnout o konání generální zkoušky programu,
 - d) při předletové přípravě vydávat vystupujícím takové pokyny, aby bylo zajištěno bezpečné a plynulé provedení programu,
 - e) zahájit program letecké akce,
 - f) vydat pokyn osobě, která na letecké akci zajišťuje službu ATC nebo AFIS, aby nařídila vystupujícím přerušit nebo ukončit program.
- 4.7.2 Letový koordinátor je povinen:
 - a) ověřit získání souhlasu majitele nebo správce pozemku organizátorem či pořadatelem, na kterém jsou shromážděni diváci, s konáním akce,
 - b) informovat v dostatečném předstihu příslušná pracoviště ATC nebo AFIS o konání letecké akce,
 - c) ověřit u organizátora zajištění potřebného počtu pořadatelů a vydat jim takové pokyny, aby bylo zajištěno splnění této směrnice,
 - d) vydat konečný souhlas k jednotlivým vystoupením a se svým rozhodnutím seznámit vystupující,
 - e) předat vystupujícím a pořadateli program letecké akce,
 - f) provést minimálně 1 hodinu před začátkem programu předletovou přípravu, která obsahuje nejméně následující body:
 - 1. kontrola času,
 - 2. požadavky na oblety území se zvýšenou citlivostí, prostory pro vyčkávání,
 - 3. upozornění pilotů na minimální výšku pro přelety nad místem pro diváky a parkovištěm vozidel a na povinnost dodržet stanovenou mez vystoupení,

4. stanovení minimální výšky vystoupení,
 5. změny programu,
 6. připomínky k provedení generální zkoušky (byla-li konána) a upřesňující pokyny pro provedení programu,
 7. odpovědi na dotazy,
- g) sledovat program letecké akce,
- h) ve spolupráci se službou ATC nebo AFIS přerušit program, pokud se domnívá, že je ohrožena bezpečnost diváků, vystupujících nebo třetích osob, nebo že je ohrožen majetek,
- i) informovat PČR LS – skupinu letové inspekce o závažných případech porušení této směrnice,
- j) doklady nebo jejich kopie opravňující ke všem vystoupením mít k dispozici pro případnou kontrolu po dobu minimálně 30 dnů od konání letecké akce.

4.7.3 Garant je oprávněn:

- a) změnit podmínky konání letecké akce,
- b) rozhodnout o konání generální zkoušky,
- c) rozhodnout s konečnou platností o neprovedení letecké akce, pokud nelze dodržet požadavky této směrnice.

4.7.4 Garant je povinen:

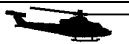
- a) sestavit program letecké akce,
- b) zajistit, že se letecké akce zúčastní pouze letecký personál s příslušnými schopnostmi a zkušenostmi,
- c) vystupujícím zkontrolovat průkazy způsobilosti, včetně platnosti zdravotní způsobilosti, zkontrolovat doklady letadel (doklady o údržbě, pojištění...),
- d) stanovit minimální výšky,
- e) schválit letecké vystoupení.

4.7.5 Centrální dispečink PČR LS je oprávněn:

navrhnout řediteli PČR LS neprovedení letecké akce z provozních důvodů (zajištění ostatních letových úkolů PČR LS dle priorit v souladu s nařízením MV č. 107/1999 a metodickým pokynem policejního prezidenta č. 155/2001).

4.7.6 Centrální dispečink PČR LS je povinen:

zajistit vydání NOTAMu o uzavření prostoru konání letecké akce pro ostatní letecký provoz, je-li to z bezpečnostních důvodů třeba, zejména pro seskoky parašutistů. O vydání NOTAMu rozhoduje letový koordinátor či garant.

4.7.7 Vystupující jsou oprávněni:

- a) odmítnout vystoupení i bezprostředně před jeho zahájením,
- b) přerušit či ukončit kdykoliv své vystoupení s ohledem na zajištění bezpečnosti,
- c) navrhnout letovému koordinátoru jednu z variant svého vystoupení v závislosti na okolnostech leteckého vystoupení.

4.7.8 Vystupující jsou povinni:

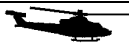
- a) uspořádat své vystoupení tak, aby se vystupující letadlo pohybovalo podél meze vystoupení nebo ve větší vzdálenosti od diváků. Průlety směrem k divákům s následným prudkým obratem v blízkosti meze vystoupení jsou zakázány,
- b) zúčastnit se předletové přípravy,
- c) dodržet variantu Popisu vystoupení stanovenou garantem, včetně všech omezení,
- d) zajistit, aby při vystoupení byla na palubě letadla pouze posádka jmenovitě uvedená v Popisu vystoupení nebo v obdobném dokladu,
- e) respektovat pokyny letového koordinátora,
- f) přesně znát a dodržovat mez vystoupení,
- g) respektovat pokyny služby ATC nebo AFIS,
- h) vzít v úvahu působení rotorového proudu, aby neohrozili diváky a majetek na zemi. Při letech s podvěsem jsou povinni dbát na bezpečnost a pohybovat se pouze nad volným prostorem,
- i) zúčastnit se poletového rozboru, pokud se koná.

4.7.9 Pořadatelé letecké akce jsou oprávněni:

zajišťovat zákaz vstupu diváků do prostorů, které nejsou určeny pro veřejnost.

4.7.10 Pořadatelé letecké akce jsou povinni:

- a) dodržovat pokyny letového koordinátora a případně garanta k zajištění bezpečnosti,
- b) oznámit letovému koordinátoru skutečnosti, které mohou mít vliv na bezpečný průběh programu.

HLAVA 5

5. Postupy a omezení

5.1 Postup pro provádění leteckých akcí

K zajištění maximální bezpečnosti letecké akce je stanoven následující postup:

- a) příprava – určení posádky,
- b) prohlídka místa vystoupení,
- c) sestavení programu vystoupení,
- d) nácvik vystoupení (generální zkouška) – není povinné,
- e) provedení vystoupení.

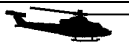
5.2 Omezení

Kromě omezení stanovených touto směrnicí na průběh a organizaci letecké akce jsou stanovena následující omezení platná pro PČR LS v průběhu zajištění a realizace postupu dle ustanovení bodu 5.1.

Osoby zajišťující a účastníci se jednotlivých fází:

- a) příprava
 1. letového koordinátora a garanta jmenuje ředitel PČR LS z řad oprávněných osob na návrh VLO a VLI,
 2. posádku určí VLO v souladu s touto směrnicí a podle potřeb zajištění ostatního letového provozu PČR LS,
- b) prohlídky se zúčastní
 1. velitel vrtulníku provádějící předváděcí let ve funkci pilota řídicího s kvalifikací instruktor typové kvalifikace,
 2. palubní inženýr provádějící předváděcí let ve funkci operátora (standardně s kvalifikací instruktor na daném typu),
 3. garant,
- c) sestavení programu provádí
 1. velitel vrtulníku provádějící předváděcí let ve funkci pilota řídicího s kvalifikací instruktor typové kvalifikace,
 2. palubní inženýr provádějící předváděcí let ve funkci operátora (standardně s kvalifikací instruktor na daném typu),
 3. garant.

Po sestavení programu obdrží posádka formulář s popisem předváděcího letu (vystoupení) schválený garantem.

Po této fázi musí být rozhodnuto garantem či letovým koordinátorem o případném provedení nácviku (generální zkoušce).

d) nácviku se zúčastní

1. velitel vrtulníku provádějící předváděcí let ve funkci pilota řídícího s kvalifikací instruktor typové kvalifikace,
2. palubní inženýr provádějící předváděcí let ve funkci operátora (standardně s kvalifikací instruktor na daném typu),
3. druhý pilot či palubní inženýr provádějící předváděcí let ve funkci pilota neřídícího (COP nebo SPO),

e) vystoupení se zúčastní

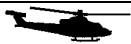
1. letový koordinátor,
2. velitel vrtulníku provádějící předváděcí let ve funkci pilota řídícího s kvalifikací instruktor typové kvalifikace,
3. palubní inženýr provádějící předváděcí let ve funkci operátora (standardně s kvalifikací instruktor na daném typu),
4. druhý pilot či palubní inženýr provádějící předváděcí let ve funkci COP či SPO.

5.3 Metodické pokyny

Provedení předváděcích letů musí v maximální možné míře odpovídat požadavkům a podmínkám stanoveným ve směrnici ÚCL D-108.

O možnosti odchýlení se od zásad a postupů uvedených v bodech 5.1 a 5.2 může rozhodnout pouze garant a to pouze v případě, že nedojde ke snížení úrovně bezpečnosti letového provozu v době nácviku a vystoupení.

Letový koordinátor nebo garant rozhodnou o případné účasti technického personálu na zajištění letecké akce.

HLAVA 6

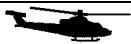
6. Doporučení a informace

6.1 *Pojištění*

Doporučuje se pojistit odpovědnost za škody způsobené konáním letecké akce osobám a majetku na zemi.

6.2 *Generální zkouška*

Doporučuje se provést před leteckou akcí generální zkoušku s následným poletovým rozbořem, na kterém budou upřesněny vzájemné požadavky letového koordinátora a vystupujících.

Dodatek 1

Formuláře

D 1 *popis leteckého vystoupení*

viz formulář D 1.1

D 2 *jednorázové povolení leteckého vystoupení*

viz formulář D 1.2